

Slovenski dom

Štev. 299.

V Ljubljani, v torek, 30. decembra 1941-XX

Leto VI

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujege
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Vojno poročilo št. 575

Novi uspehi na kopnem in na morju v Severni Afriki

Uradno vojno poročilo št. 575. pravi:

Sovražnik je z velikimi oklepni silami skušal izvesti obkolitev okoli Adegahie. Odpor našega topništva pa ga je hitro ustavil in na krilo so italijanske in nemške oklepne divizije hudo potokljale sovražnika. Uničenih je bilo 58 angleških tankov in znatno število avtomobilov in kamionov, deloma pa je bilo nekaj teh sredstev tudi zajetih.

Na bojišču pri Sollumu in Bardiji ni posebnega.

Nemško letalstvo je večkrat napadlo otok Malto in tri sovražna letala so bila sestreljena.

Nemški lovci so prestregli in prisilili pristati med Noto in Rosolinjem angleški trimotorni bombnik, ki je hotel prileteti nad Catanijo. Šest mož posadke je bilo zajetih.

Na vzhodnem delu Sredozemskega morja so naša torpedna letala napadla angleško pomorsko skupino in so zadala težko križarko in dva parnika. Dve letali vrste »Cur-tisse«, ki sta spremljali prevoz, sta bili sestreljeni med letalskim bojem. Eno naše letalo se ni vrnilo. Tri letala pa, ki so bila hudo zadeta, so lahko priletela na svoja oporišča.

Berlin, 30. dec. s. Uradno poročajo:

V severni Afriki je sovražnik na prostoru pri Agedabiji nadaljeval napade na nemškoitalijanske postojanke. V uspešnem protinapadu je bilo 58 angleških tankov in mnogo oklepnih in motor-nih vozil uničenih. V Cirenajki so letala bombardirala letališča in zbiranja četa.

Na morju severno od Tobruka so nemška boj-na letala dosegla več zadohtov na angleškem rušilcu, in sicer v spredu trgovskih ladij.

Nemška podmornica je pri Marsa Matruhu napadla vojaški ladijski spredu, potopila dve prevoznici ladij s skupno 9000 tonami in poškodovala s torpednim zadetkom še eno ladijo.

Nemška letala so ponoči in podnevi z dobrim uspehom napadala angleška letališča in pristaniške naprave na otoku Malti.

Nemško mnenje o sklepih na sejah med Rooseveltom in Churchillom

Berlin, 30. dec. s. Še zanimivejši kot moskovski razgovori med Edenom in Stalinom so po sodbi berlinskih opazovalcev zaključki, ki jih je mogoče potegniti iz washingtonske konference med predsedn. Rooseveltom in Churchillom. Predvsem je jasno, da je osobna Anglija igrala pri njih naravnost žalostno vlogo. Kakor se vidi iz Reuterjevega poročanja, je angleški ministrski predsednik res jasno povedal Rooseveltu, da angleške nade bistveno temelje na sodelovanju med trupami vojska in bodočo vojno izdelavo ameriških Združenih držav. To je jalo v upanje, če pomislimo, da so še včeraj razni londonski časopisi tarnali, da se ni mogoče več posluževati poti čez Vladivostok, po kateri naj bi ameriške pošiljke prišle v Rusijo, ter pripominjali, da tudi druge prometne zveze niso zadostne. Vsekakor je zanimivo, poudarja v tej zvezi »D. A. Z.«, da se moskovske konference ni udeležil samo angleški poslanik v Teheranu, pač pa tudi angleški veleposlanik v Ankari. Spor glede tega, katera fronta naj ima prednost, naj bi bil delno rešen, kakor poroča Reuter, s kompromisno formulo, na podlagi katere naj Anglija prevzame samo obrambo Srednjega vzhoda, dočim naj ame-

riške Združene države mislijo na obrambo Avstralije. S tem naj bi se reklo, da spadata Avstralija in Nova Zelandija v področje koristi Severne Amerike. Če se doda še Kanada, ki je že prešla pod vpliv Združenih ameriških držav, je razvidno, da je Anglija »odstopila« približno pol svojega imperija Ameriki. Celo še več. »Times«, ki se je pokazal zelo zaposlen zaradi hude nevarnosti, s katero grozi japonsko letalstvo Indiji, stalno opozarja zavznika onstran Atlantika na to nevarnost. Ali mar mislijo zaupati Združenim ameriškim državam tudi obrambo Indije in se s tem odreči temu biseru angleške krone?

Najzanimivejša pa je izjava Reuterja, da sta bili konferenci v Washingtonu in v Moskvi pripravljene pred spopadom na Tihem oceanu, ki naj bi bil samo pospešile te priprave.

Na tak način, razlaga »Berliner Börsenzeitung«, uradno priznavajo, da je bil skupni nastop Anglije, ameriških Združenih držav, Sovjetske zveze in Kitajske že v teku, medtem ko se je Roosevelt v Washingtonu pogajal z japonskimi zastopniki. Veliko laž, da je Japonska koga napadla, je s tem glasno razkrinjal sovražnik sam.

Posveti med angleškim zunanjim ministrom in Stalinom v Moskvi

Angleška prizadevanja za rusko vojno napoved Japonski
Nemška sodba o pomenu teh posvetovanj

Rim, 30. dec. s. O obisku angleškega zunanjega ministra Edena v Moskvi je bilo izdano skupno angleško-sovjetsko uradno poročilo v običajnih demokratičnih besedah. Poročilo pravi, da sta Stalin in Molotov v Moskvi izmenjala z Edenom poglede na vprašanja o nadaljnjem vojskovanju, o organizaciji miru po sedanjih vojni in o obnovitvi Evrope. Poročilo se drži običajnih fraz, ki nimajo nobenega smisla in pravi, da so se posvetovanja razvijala v prijateljskem ozračju in da so pokazala enakost v stališčih obeh pogajajočih se strank.

Stockholm, 30. dec. s. United Press poroča iz Londona, da je glavni predmet pogajanj med angleškim zunanjim ministrom Edenom in Stalinom v Moskvi bilo vprašanje ali je umestno ali ne, da bi Rusija napovedala vojno Japonski. Znano je, da Anglija že nekaj časa razpihuje ogenj, ki naj bi potegnil njenega sovjetskega zaveznika v vojno. Zdi se pa, da so Rusi čisto drugih misli, zakaj če bi vstop Rusije v vojno zoper Japonske odprl Angliji in Ameriki oporišče v Vladivostoku, bi pa Rusom prinesel vojno na dveh frontah.

Berlin, 30. dec. s. Angleški zunanji minister Eden je nahujskal Stalina, da je vrgel največje možno število vojaštva na nemško fronto, in reči diktator se je pustil od njega premagati. Razume se, da naj bi bile te žrtve končno bogato poplačane, kar spada v napovedano slovitost organizaciji miru. Da bi na vsak dvom v zvezi s tem, piše »Times«, da mora in bo tudi imela v Vzhodni Evropi Rusija čisto določeno vlogo, kakor jo mora

Anglija igrati na Srednjem vzhodu in v Severni Afriki.

V naslednjih še jasnejših besedah pa je Eden ponovil Stalinu zagotovilo, da priznava Sovjetski zvezi popolno svobodo nastopanja, v kolikor se tiče dežel v Vzhodni Evropi. V tem je, kakor pravijo pristojni berlinski krogi, pomen moskovske konference. Uradno sporočilo pravi, da sta Anglija in Sovjetska Rusija dosegli popoln sporazum glede vseh vprašanj, ki se nanašajo na vojskovanje in torej ne pove ničesar novega. Potrjuje le vzroke, ki so privedli Hitlerja v preteklem juniju, da je pravčasno prešel v protinapad, potrjuje pa tudi, da so nemške vojske in vojske zaveznikov držav rešile Evropo pred vdorom boljševiških tolpe, ki nastopajo sporazumno z Londonom in Washingtonom.

Tudi Romuni računajo na zmage v letu 1942

Bukarešta, 30. dec. s. Podpredsednik romunske vlade je včeraj imel nagovor na neki polk kraljeve telesne straže. Trdil je, da bo romunska vojska v novem letu dosegla nadaljne uspehe, enake tistim, katere je dosegla v letu 1941. Poudarjal je, da se romunski vojak v sedanjih vojni bori, ker ga navdušuje kar najbolj živa vera v Boga in v narodno vzore. Na koncu govora je želel, da bi novo leto prineslo romunskemu narodu pravico in zmago.

Japonsko napredovanje na Malaji in na Borneu

Zanikanje o brezobzirnih letalskih napadih na Manillo — Delovanje japonskih podmornic
Represalije zoper ameriške vojake na Filipinih

Tokio, 30. dec. s. Japonski cesarski glavni stan poroča, da so japonske čete, ki so se dne 24. dec. izkrcale v jugozahodnem delu otoka Bornea, dne 26. dec. zasedle Kucing, prestolnico Saravaka in važno angleško letalsko oporišče. Japonska mornarica je v vodah okoli otoka potopila dve podmornici in sestrelila 10 velikih sovražnih letal. Med temi boji so Japonci izgubili eno križarko in en minolovec.

Tokio, 30. dec. s. Japonske čete so včeraj zasedle Ipoh, prestolnico pokrajine Perak na Malajskem polotoku.

Rim, 30. dec. s. Prišlo nedvoumno dejstvo je angleška uradna poročevalska agencija prisljela topot nenavadno hitro sporočiti zasedbo Ipoha po Japoncih. Poročilo pristavlja, da so se Angleži umaknili na nove postojanke južno od mesta.

Tokio, 30. dec. s. Japonsko mornariško poveljstvo je prvič sporočilo podrobnosti o delovanju japonskih podmornic med Havajskimi otoki in med ameriško celino. Japonske podmornice so po tem poročilu do 25. decembra potopile deset nasprotnikovih trgovskih ladij s skupaj 70.000 tonami, tri druge ladje so pa resno poškodovane. Uradno poročilo pravi, da se te operacije še nadaljujejo.

Tokio, 30. dec. s. Zastopnik japonskega mornariškega ministristva je včeraj odgovarjal na obtožbe, da so Japonci bombardirali Manillo, ki je bila razglašena za odprto mesto. Dejal je, da bo japonsko mornariško ministristvo dobavilo fotografije, ki bodo svetu razodele resnico o bombardiranju Manille ter zanikale trditve, ki hočejo očrtniti japonske oborožene sile. Posebej je ta zastopnik zanikal, da bi bila japonska letala merila pri bombardiranju na šole, ki so jih v Manilli postavili na stroške španskega državnega poglavarja generala Franca.

Rim, 30. dec. s. Agencija Reuter poroča iz Manille, da so japonski bombniki v več valovih silovito napadli mesto Zebu, prestolnico filipinskega otoka enakega imena. Zadelo so skladišča petroleja in druge vojaške cilje ter povzročili velike požare, ki so trajali več dni.

Tokio, 30. dec. s. Japonsko vrhovno poveljstvo razglasa, da bodo tisti vojni ujetniki, ki pripadajo različnim azijskim plemenom, v japonskem ujetništvu deležni drugačnega ravnanja kakor pa Amerikanci ali Angleži, to pa zaradi načela o vzajemnosti rumenih plemen.

Tokio, 30. dec. s. Japonski ministrski predsednik je kot vojni minister imel v gornji zbornici govor, v katerem je dejal, da so japonske

čete na filipinskem otoku Mindanao rešile okoli 18.000 japonskih državljanov, ki so jih zaprli pred začetkom vojne na Tihem morju. Trdil je, da so Amerikanci uprizorili tedaj nad Japonci pokoli in da je bilo pri tem 38 japonskih civilistov ustreljenih. Zivljenje je izgubilo še 10 drugih civilistov. Togo je dejal, da zdaj japonske zasedbene čete izvajajo »pravilne in primerne represalije« nad amerišskimi vojaki, ki so krivi, da so bili Japonci zaprti, preganjani in pobiti. Navzlic temu pa cesarska japonska vlada ni v ničemer spremenila svoje vojne taktike, da namreč priznana nasprotnemu civilnemu prebivalstvu, ki prebiva pod japonsko oblastjo.

Ducejeva navodila gen. Ambrosiu za čete tostran Jadrana

Rim, 30. dec. s. Duce je sprejel generala Ambrosia, poveljnika XI. armade, razporejene tostran Jadrana. General mu je poročal o zadovoljivem položaju in o delovanju čet, ki so pod njegovim zapovedništvom. Mussolini je generalu Ambrosiu dal navodila za naglo rešitev nekaterih vojaških vprašanj in za to, kako bi se čimprej končilo in za vselej izločila nekatera še preostala ognjišča komunističnih neredov.

Vesti 30. decembra

Minister za italijansko Afriko, ekse. Terruzzi, je včeraj v Napoliju obiskal nemške ranjence. Pregledal je različne bolnišnice, se z ranjenci pogovarjal in vsakemu pustil tudi majhen dar.

Japonski ministrski predsednik general Tojo je včeraj odletel molit v slovite budistiške tempelje pri Iseju in Absutu, kjer bo prošil za zmago japonskega orožja.

Japonska vlada je s posebnim sklepom razglasila, da japonski yen odslej ni več vezan na angleški funt in ameriški dolar. Veljavo yenu bo odslej določala vlada sama kakor se ji bo zdelo umestno.

Filipinska vlada je po poročilu agencije United Press že ukinila vse potrebno, da se umakne v Washington brž ko bo položaj tako zahteval.

Japonsko vrhovno poveljstvo v Hongkongu bo jutri priredilo proslavo v spomin vojakom, ki so padli v boju za to mesto.

O japonskih zalogah benčina razpravlja »New York Times« in pravi, da te zaloge zadostujejo za dve leti vojne. Bodo se pa še pomnožile z velikim dotokom iz osvojenih krajev in pa iz tistih, ki naj jih Japonci še zasedejo, zlasti iz Holandske Indije.

Portugalski minister za kolonije je uradno obiskal Capverdске otoke, važno portugalsko postojanko ob afriški obali.

Portugalska vlada je razpisala novo notranje posojilo v znesku 500 milij. escudov.

Vsi turški listi razlagajo izjavo sovjetskega poslanika v Washingtonu, Litvinova, ki je dejal, da Sovjetska Rusija ne misli napovedati vojne Japonski. List »Izdam« piše, da kljub pritisku Anglije in Amerike, naj napove vojno Japonski, Rusija nima več zadostnih sil, ki naj bi jih postavila proti Japonski.

Turcija in Nemčija sta sklenili načelni sporazum o uveljavljanju trgovske pogodbe, podpisane pred kratkim. Po tem sporazumu bodo Turčiji Nemci plačevali za blago tisto ceno, ki jo je imelo ob podpisu pogodbe. Te cene bodo držale, vse dokler bo trajala pogodba.

Bivši palestinski veliki mufti je v Turinu sprejel zastopnike japonskega tiska ter poveljeval v imenu Arabcev japonske uspehe na Daljnem vzhodu. Dejal je, da se bo gibanje za arabsko neodvisnost začelo takoj, ko bo angleški imperij začel kazati znamenja o razpadu.

Angleško pomorsko poveljstvo poroča, da sta se potopili neka pomožna ladja in neka jahta, kista bili v službi vojne mornarice.

Turške oblasti so prepovedale voziti po Črnem morju tudi parnikom, ki imajo manj kakor 300 ton, motornim čolnom in jadricam. — Poostrena prepoved je bila izdana zaradi nevarnosti, ki jo predstavljajo sovjetske podmornice.

Nemški minister za ceste in voditvi slovite pomožne vojne delovne organizacije, general Todt, bo v kratkem obiskal Sofijo.

Bolgarska vlada je sklenila sprejeti v državno službo 2000 oseb, ki so bolgarskega porekla in so doma iz bivše jugoslovanske Macedonije ter Pomoravja.

Rooseveltu so za ves čas vojne dali posebno oblastila, med njimi tudi nadzorstvo nad za-seženim premoženjem tujih državljanov, ki ga cenijo približno na 7 milijard dolarjev. Dana mu je tudi pravica do cenzure nad vsemi zvezami s tujino.

V Bombaju, največjem indijskem mestu, je zapovedana zatamnitev od polnoči do 4.30 zjutraj, v drugih krajih ob obali pa so bili odredjeni podobni ukrepi zaradi vojne z Japonsko.

280 kilometrov zahodno od Lizbone na Atlantiskem oceanu je bil močan potres. Na kopnem ni bilo nobene škode.

Venezuelska vlada je izdala odlok, s katerim prepoveduje brezzične zveze z vsemi ne-ameriškim državam.

Danske oblasti so izdale poostrene ukrepe o zatamniti prestolnice. Sedaj je prepovedana tudi omejena razsvetljava po lokalih. Sedanja vojna bo trajala dolgo in se je treba pripraviti na to, je povedal finski minister za narodno obrambo ob prazniku protiletalske obrambe v Helsinkih.

Angleški letalski napadi na Nemčijo

Berlin, 30. dec. s. Uradno poročajo.

Angleški bombniki so v noči na 29. december v zahodni Nemčiji in ob severnem nemškem obrežnem ozemlju napadali razne kraje. Civilno prebivalstvo je zlasti v Emdenu imelo izgube v mrtvih in ranjenih. Devet angleških letal je bilo sestreljenih. Eno angleško letalo, ki je podnevi skušalo prileteti nad zasedeno ozemlje, je bilo sestreljeno.

V Lizbono je iz Londona dopotovala prva skupina finskih državljanov, ki jo v glavnem sestavljajo uradniki finskega poslaništva in pa mornarji.

Madžarske oblasti so zasegle vse imetje filmskih podjetij, ki so last vojnih nasprotnikov. Prepovedale so tudi kazanje najnovejših ameriških filmov.

Siam je v vojni z Ameriko in Anglijo, je izjavil siamski poslanik Pananda japonskemu listu »Niči-Niči«, čeprav jima uradno ni napovedal vojne.

Kanadski ministrski predsednik je prispel v Washington, kjer je imel daljši razgovor z ameriškim zunanjim ministrom Hullom. Casnikarjem ni hotel povedati nič podrobnosti pač pa je dejal, da sta se razgovarjala o mnogih vprašanjih, ki se nanašajo na odnose med obema državama.

Ves Churchillov govor v ameriški poslanski zbornici, pravijo na odločujočem mestu v nemškem znanem ministristvu, ni vreden besede razlage.

Tudi jih ne zanima, kar je rekel Churchill, da Amerika in Anglija pričakujejo zmago v letu 1943, ker bosta do tedaj najbrž prisiljeni napovedati kak drugi končni rok za zmago.

Špansko narodno nagrado za književnost sta dobila pisatelja Arella in Castielos za knjige »Španske politične zadeve«.

Nove smernice hrvaške industrijske politike

Pod gornjim naslovom beremo zanimivo poročilo iz Rima, kako nameravajo na Hrvaškem zdaj urediti po novem razne panoge industrije, da bi dosegla čimvečji razvoj in prinesla narodnemu gospodarstvu čim večje koristi. Poročilo pravi med drugim:

Hrvaška država mora dati domačemu industrijskemu gospodarstvu nove smernice. Na Hrvaškem imajo zdaj, kakor poroča agencija »La Correspondenza«, približno 390 podjetij, ki se bavijo z izdelovanjem raznih živil. To je 42% celotne živilske industrije v bivši Jugoslaviji in predstavlja 29,7% svoje proizvodne sposobnosti. Kar se tiče mlinske industrije, je treba poudariti, da so na srbskem ozemlju ostali veliki mlini in da tisti, kolikor jih je ostalo na hrvaški strani, ne morejo pokriti vseh domačih potreb. Prav tako je na ozemlju sedanje Hrvaške ostala ena sama sladkorna tovarna, ki lahko naredi le 20.000 ton sladkorja, torej le nekako polovico toliko, kolikor ga vsa država potrebuje.

Treba je dalje zgraditi naprave, ki so potrebne za razvoj močne industrije živilskih konzerv. Oljarne zadoščajo sedanjim potrebam dežele, treba pa jih bo povečati v sorazmerju z razvojem, ki ga nameravajo doseči s tem, da skušajo v vedno večji meri gojiti oljčnice.

Pogoji za razvoj vinogradništva so na Hrvaškem ugodni. Alkoholna industrija je že postala zelo pomembna gospodarska panoga, ima pa še velike možnosti za razvoj in bi lahko pokrila domače potrebe po industrijskem špiritu.

V hrvaških toplicah lahko raztope približno 110.000 ton sirovega železa na leto. Martinove peči in električne peči v Zenici dajo na leto do 100.000 ton železa. Te vrste industrija pa nima na razpolago dovolj finega premoga.

Hrvaška razpolaga z velikimi ležišči boksita, njegov izvoz pa ovira dejstvo, da ni na razpolago zadosti prevoznih sredstev. Dobro bi bilo, če bi bila industrija aluminija razvita kar na krajih, kjer so večja nahajališča boksita, s čimer bi bilo prihranjeno dolgo prevažanje te rudnine. Doda pa industrija aluminija na Hrvaškem še ni razvita, ozi-

roma je sploh ni. Od boksita imajo na Hrvaškem le toliko, kolikor ga izvozijo v druge države.

V zadnjih časih so na več krajih tudi navrtali zemljo z namenom, da bi odkrili domače petrolejske vrelce. Vsa ta prizadevanja pa so do zdaj še ostala brez uspeha, vsaj brez pomembnejšega. Stikali so tudi za metanom, ki bi ga koristno lahko uporabljali v industrijske namene.

Ker je na ozemlju sedanje Hrvaške mnogo sirovin, potrebnih v kemični industriji, bi se tudi ta lahko v veliki meri razvila, zlasti ker se tiče pridelovanja umetnih gnojil, ki jih domače poljedelstvo mnogo potrebuje.

Velike Batine tovarne čevljev v Borovu so doživle tolikšen razvoj, da so zalagale lahko s čevlji ne samo vse pokrajine bivše Jugoslavije, pač pa tudi še vse druge balkanske države. To veliko podjetje je ustanovilo tudi svoje podružnice na raznih krajih bivše Jugoslavije. Posledica tega je bila tudi, da so tovarne, ki so dobavljale usnje Batinim čevljarjem, zdaj v Srbiji, tiste pa, ki so dobavljale tkanine, na Madžarskem. Treba je rešiti tudi to vprašanje in zagotoviti zadostne količine sirovih kož, bodisi na podlagi skupne akcije vstopov prihajajočih činiteljev, ali pa na ta način, da se omeji izvoz.

Kakšen bo razvoj hrvaške tekstilne industrije, ni mogoče videti v naprej. Prej so uvažali predivo na Hrvaško z drugih področij bivše Jugoslavije, zdaj pa ga morajo Hrvatii iskati v tujini. Uporabljajo pa zdaj v prvi vrsti domača prediva, volno, lan in konopljo. Bombaža ne bo več za dolgo časa na razpolago.

Od bivše jugoslovanske papirne industrije je ostala zdaj na Hrvaškem ena sama papirnica. Zdaj dela skupno z nekaterimi nemškimi papirnicami. Proizvodnja električnega toka ima lepe možnosti za razvoj. Vse pa je odvisno od tega, kolikšno skrb bod posvetili elektrifikaciji dežele. V tem oziru se bo treba odločiti bodisi za zgraditev termičnih central, v katerih bodo uporabljali lesni premog, ki ga je na Hrvaškem dovolj, ali pa — četiti s temeljitim izkoriščanjem velikega bogastva vodnih sil in zgraditi vodno-električne centrale — končuje svoje izčrpano poročilo o bodočem razvoju hrvaške industrije omenjena italijanska agencija.

Medeče vrbe na Barju

Znano je, da letos niso bili naši čebelarji prav nič zadovoljni z letošnjo letino. Deževno vreme je precej oviralo cvetje, tako lipe, kakor tudi poljsko cvetje, le ajdova paša je bila kolikor toliko povoljna, trajala pa je le kratak čas. Popolnoma pa je odpovedala paša na hoji, ki je le malo cvetela, medila pa letos sploh ni, ker je že med cvetjem nastopilo mrzlo vreme. Tako je tudi ta zadnji up naših čebelarjev splaval po vodi. K sreči so dobili čebelarji denaturirani sladkor iz Italije, ki jim je kolikor toliko olajšal skrb, kaj bo z njihovim drobnim domom čez zimo. Čebelarji so sprožili tudi predlog, naj bi naši kmetovalci sadili nekaj več medenih rastlin. Mislili so predvsem na medečo vrbo.

Nikjer drugje pa ni toliko prilike za sajenje medeče vrbe, kakor na Barju. Barje je povsod prepreženo s številnimi potoki in jarki, pa tudi ob Ljubljani sami je ves breg prikladen za sajenje medeče vrbe, ki bi dajala spomlad obilo paše čebelarjem. Te misli se je oprjel tudi znani pospeševalec napredka na Barju, upravitelj barjanske šole g. Tit Grčar, ki je s pomočjo barjanske mladine ter nekaterih odraslih Barjanov zasadil po Barju okoli 2500 mladik medeče vrbe, ki se bodo gotovo obnesle in nemara že prihodnjo pomlad cvetele. Vse seveda ne bodo cvetele prvo leto, toda večina pa prihodnja leta. S tem Barje ne bo dobilo samo ugodne paše za čebele, temveč bo tudi ugodno spremenilo svoje zunanje in dosedaj nekam monotono lice. Ker uspeva tudi akacija, da bi Barjani zasadili večje število sončnih rož za olje, bo prihodnje leto Barje nudilo kaj pestro sliko. Tudi sončnice dajejo čebelarjem ugodno pažo, tako, da bodo prihodnjo pomlad čebelarji z Barjem mnogo bolj zadovoljivi, kakor pa letos in upati je tudi, da jim bo vreme bolj naklenjeno.

Gigli poje ranjencem z vzhodnega bojišča

Rim, 30. decembra.

Sloviti italijanski tenorist Benjamin Gigli je skupno s pevskama Marijo Caniglio in Gianni Pedersini priredil v rimski bolnišnici Prince Piemontskega koncert na čast vojnim ranjencem z vzhodnega bojišča. Prireditve so se udeležili tudi knez Chigi, veliki mojster malteškega viteškega reda, zdravniki in streljniške osebe imenovane bolnišnice ter še precej drugih ljudi. Benjamin Gigli je pri tej priliki obiskal razne bolnišnice sobe in povsod zapel tudi tistim ranjencem, ki sami niso mogli priti poslušat koncerta.

Argentinska vlada je izdala odlok, s katerim se razglasi obsedeno stanje po vsej državi. S tem hoče braniti moralno enotnost naroda ter preprečiti vsako delovanje, ki bi povzročalo nemire. Prepovedano je širjenje zlobnih poročil o mednarodnem položaju in slehernih poročil, ki bi mogla motiti notranji mir.

V Bagdadu so aretirali 23 uglednih iraških ljudi ter jih odvedli v koncentracijska taborišča, kjer bodo ostali do konca vojne. Obdolženi so, da so nameravali izvesti državni prevrat ter odstraniti sedanjega ministrskega predsednika.

Rumunski rušilec »Regina Maria« je potopil sovjetsko podmornico v Črnem morju. To je že druga podmornica, ki jo je potopila rumunska mornarica v tej vojni.

Na oklic nemškega propagandnega ministra Götela so do sedaj zbrali nad 50.000 gramofonov in nad 2 milijona gramofonskih plošč za nemško vojsko na vzhodni fronti.

Novice iz Države

Poročilo o delovanju biokemičnega zavoda. Duce je te dni sprejel predsednika italijanskega biokemičnega zavoda, nar. svetnika Cremisina, ki je pri tej priliki poročal o uspehih, ki jih je omenjeni zavod dosegel v 20 letih svojega obstoja. Obenem je Duceju predložil tudi načrte za bodoče delo na tem polju v sedanjem vojnem in poznejšem povojnem času. Zlasti mu je omenil, da bodo v kratkem začela obratovati nova tovarna za izdelovanje inzulina, obenem pa mu je razložil tudi načrte za razširitev dosedanjih tovarniških naprav, v katerih pridobivajo umetno razne vitamine. Ti načrti, ki bodo lahko v najkrajšem času uresničeni, bodo v veliki meri pripomogli k rešitvi vprašanja oskrbe Italije s potrebnimi vitamini. Cremisini je pri tej priliki Duceju razložil tudi naloge, ki si jih je zastavil italijanski Zavod za vitaminologijo »Giovanni Lorenzini«, ki je bil lansko leto maja ustanovljen v Milanu in ki predstavlja središče znanstvenega raziskovanja na polju vitaminov. Duce je z zadovoljstvom vzel na znanje poročilo nar. svetnika Cremisina, odobril predložene načrte ter pohvalil delovanje italijanskega biokemičnega zavoda.

Sprejemi diplomatov pri sv. očetu. Preteklo soboto je sv. oče začel sprejemati člane diplomatskega zbora pri Vatikanu, ki mu pridejo vselej za novo leto voščiti. Prvi dan so bili sprejeti v zasebno avdienco pri papežu veleposlaniki Nemčije, Kolumbije, Španije, Brazilije in Italije.

Nagrade družinam, ki so dale največ vojakov. Med številničanskimi družinami je razpisano tekmovalstvo za pet nagrad, ki jih bodo dobile tiste družine, katere so dale v sedanji vojni največ vojakov. Prva nagrada bo znašala 20.000 lir, druga 15.000 lir, tretja 10.000, četrta 8 tisoč in peta 5 tisoč lir. Poleg družinskega poglavarja niso všteti samo rodni sinovi, pač pa tudi pol-bratje po očetu ali materi. V vojni padli se smatrajo za še živeče in pod orožjem. Pri podeljevanju nagrad bodo imele prednost: 1. družine, ki jim je v sedanji vojni padlo največ sorcev ali pa bilo odlikovanih; 2. družine, iz katerih je največ članov sodelovalo pri vojaških spopadih in 3. družine, ki imajo največ živih sinov. Za pristupitev k temu temovanju mora biti poglavar družine fašist, oba zakonca morata biti italijanska državljana ter po rodu nejudi in moralno ter politično neoporečna. Nategaja se bo iz vsake pokrajine moglo udeležiti po pet družin, ki bodo najbolj izpolnjevale pogoje razpisane tekmovalstva. Prvi dve družini v vrstnem redu bosta dobili po 2.000 lir nagrade, prva pa povrh še zavarovalno polico »Pro famiglia« za vešto 500 lir, seveda, če ne bosta dobili višje nagrade.

Nove cene živilom v Trstu. Kakor drugod, tako tudi v Trstu določajo od tedna do tedna nove cene posameznim živilom. S preteklim ponedeljkom so bile tam določene nove cene za marmelado, paradižnikove konzerve, goveje, telečje in svinjsko drobovine in prekajeno meso.

225 milijona lir za »ljudske hiše« v Rimski pokrajini. Ministrski svet je na svoji zadnji seji sprejel med drugim tudi zakonski predlog, po katerem sme Narodni fašistični zavod za socialno pomoč dati Samostojnemu fašističnemu zavodu za ljudske hiše v Rimski pokrajini posojilo v skupnem znesku 225.000.000 lir.

Ravnateljstvo za živilske nakaznice pri kmetijskem ministru. V italijanskem službenem listu »Gazzetta Ufficiale« je izšel odlok, s katerim se pri ministrstvu za kmetijstvo in gozdozve ustanavlja posebno generalno ravnateljstvo za živilske nakaznice, za cene in za statistiko. Posli, ki jih je v zvezi z živilskimi nakaznicami in tozadevno statistiko opravljajo glavno ravnateljstvo za prehrano, so zdaj preneseni na novoustanovljeni osrednji urad. Ta odlok tudi določa, da bo glavno ravnateljstvo za nakaznice, cene in statistiko prenehalo delovati po enem letu, računajoč od dneva, ko bo končana sedanja vojna. Odlok pa je začel veljati 27. decembra 1941.

Sneg v Florenci. Zadnjo soboto je mesto Florenca doživelo novo zimsko presenečenje. Začelo je snežiti, kakor da gre zares. Sneg je pobelil tudi bližnje griče, tako da je vsa pokrajina dobila pravo zimsko lice. Pritisnil je precejšen mraz, ki je za te kraje kar nekaj posebnega. V Florenci je živo srebro v toplomeru padlo na 4,5 stopinj pod ničlo. Kmalu bi bilo tako kot v Ljubljani, kar pa se snega tiče, smo pa še zaostali za toplo Florenco.

Izpit za razpisana notarska mesta. V pravosodnem ministru so bili te dni izpiti za podelitev 166 notarskih mest, ki so bila razpisana z odlokom od 19. oktobra 1939. Tega natečaja se je udeležilo 542 oseb, med njimi 195 vojakov pod orožjem in bojnikov na operacijskem področju. Veega skupaj jih je skušnje prestopalo 395, med njimi 156 vojakov.

Zbiranje vinske goščave za destilacijo. Viničarska zadruga tržaške pokrajine vabi vse viničarje, ki imajo v zalogi kaj vinske gošče, naj vse njene količine takoj pripiše viničarskemu odseku pokrajinske poljedelske zadruge, ki bo vso to vinsko goščo kupil in jo potem poslal v čistilnico. Novo vino, ki ga bodo na ta način dobili po prečiščevanju, bo imelo nižjo ceno, kakor pa je določena cena za ostalo vino. Potrebno je opozoriti, da se za to ne smejo opredeliti, če so že zaposleni v precej oddaljeni kuhinji, je šel odpret Bradshaw. Slišati je bilo kratek razgovor v predurju, potem pa je vstopil v sobo skozi zagrinjalo dobro rejen štiridesetletnik z nalahno osivelimi senc, živih oči in odločnega nastopa. Njegov obraz se je še svetil od šminke.

»Dober večer!« je rekel. »Jaz sem Robert Fyfe, prej nekoč mož Shelah Fane. To je razburljiva novica, ki ste mi jo pred kratkim telefonirali. Takoj sem prišel, ko mi ni bilo treba več nastopiti, ne da bi se moral preobleči ali pa umiti. Zaradi tega vas prosim oprostjenja.«

»Ali naj vzamem vaš plašč?« je vprašal Jimmy Bradshaw. »Hvala lepa! Stopil je korak nazaj in dal Jimmyju plašč. Ko se je spet vrnil v sobo, je Diana Dixon ne pričakovano rezko kriknila in presenečena pokazala na prsa Roberta Fyfeja.

Počez čez belo srajco je igralce nosil krvavordeči trak Častne legije. Presenečen se je igralce pogledal.

»Ah, ja,« je rekel. »Saj sem vam rekel, da sem še v igralški obleki. Danes zvečer, kakor vidite, sem igral vlogo francoskega poslanika.«

Osmo poglavje.

Raztrgani čevlji.

Mučen molk je sledil tem igralčevim besedam. Vse je gledalo v igralca, ki je bil videti, da se ne zaveda ravno kar najboljše nastopa v svojem življenju. Gledal je mirnodušno na svoje občinstvo. Ko pa še vedno ni hotel nihče spregovoriti in so vse oči enako buljile vanj, je začutil nenadoma vso neprijetnost položaja in poskušal najti besede, da bi pretrgal mučnost.

»Kako se je to presenečenje moglo zgoditi. Prišel sem, čim sem le mogel oditi. Čeprav nisem Shelah videl že več let...«

»Koliko let?« ga je hlastno prekinil Chan. Fyfe je skoraj naduto pogledal Kitajca. »Oprostite mi morate,« je rekel, »toda ne vem, s kakšno pravico mi tukaj postavljate vprašanja...?«

Vesti 30. decembra

V božičnem govoru je nemški propagandni minister dr. Göttele dejal, da bo nemški narod vztrajal, dokler zmaga ne bo dosežena. Izrekel je zahvalo ljudstvu v krajih, ki jih napadajo angleška letala. Spominjal se je borec, ki so padli za domovino, da bi zagotovili nemškemu narodu bodočnost. V skupni misli na državnega poglavarja je nemški narod združen v silen sklop za službo domovini, ki bo po vojni še dosti lepša in večja kakor je zdaj.

Japonski list »Hōmei« pravi, da imenovanje novih ameriških mornariških poveljnikov na Pacifiku pomeni, da se Združene države pripravljajo na nekakšno gverilsko pomorsko vojno proti Japonski. Trditve utemeljuje s tem, da je novo imenovanje admiral King strokovnjak za letalsko strategijo, admiral Nimitz strokovnjak za torpeda, poveljnik azijskega brodoma, admiral Hart, pa priznan strokovnjak za podmorniško vojno.

Nemško častno geslo leta je: »Delati za mir, ki bo dosežen z zmago«, s temi besedami je zaključil svoj božični nagovor nemški propagandni minister dr. Göttele.

Švicarski zvezni svet je za božič poslal prebivalstvu oklice, v katerem pravi, da Švica preživlja eno najtežavnejših razdobj v svoji zgodovini. Mir je bil sicer ohranjen, toda glavni naloga Švice je zdaj pridobivati kruha iz domačih tal, zakaj Švica ne more več živeti tako kakor je živela v dobrih letih, ko je trgovala z vsem svetom.

Na vzhodnem bojišču je 21. decembra padel poveljnik neke nemške pehotne divizije, general Friedrich Bergmann.

Iz Sanghaja poročajo, da se je potopila holandska podmornica, ko je zadelo na mino v vodah ob Sumatru.

V treh vrstah...

Danes je v Ljubljani zdrknilo živo srebro še nižje kakor pa je stalo večeraj jutraj. Ob 7 je stal še nekaj več kakor — 12 stopinj, kar predstavlja do sedaj najbolj mrzel dan v letošnji zimi.

Pred božičnim dnevom so na Spodnjem Štajerskem nabrali po cestah 213.000 mark za zimsko pomoč.

Šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko je izdal posebno uredbu, s katero ureja plače in mezde v zasebnih podjetjih Spodnje Štajerske. Te plače morajo biti takšne, kakršne so plače v drugih zasebnih podjetjih na Spodnjem Štajerskem. Ta nova naredba je stopila v veljavo dne 1. decembra letos.

Kranksko policijsko moštvo je priredilo božičnico, na kateri so bili obdarovani revni otroci. Tudi policijski uradniki so prejeli primerna darila. Na sporedu so bile koroške pesmi in pa šaljivi prizori.

Tudi po južnem Koroškem odkupujejo smuči, ki jih plačujejo po 15–30 mark. Če pa kdo da svoje smuče čevlje za nemško vojsko, dobi takoj nakaznico, da si more kupiti nove civilne čevlje, pa še posebno izkaznico, s katero si bo lahko takoj po končani vojni nabavil nove smučarske čevlje.

Na južnem Koroškem (Gorenjsko) so bile že vse napovedane smučarske tekme odpovedane, oziroma preložene na nedoločen čas.

riti vinogradnike — pravi viničarska zadruga v svojem vabilu — da bodo imeli velike koristi od oddaje vinske gošče, ker bodo prvi za to sicer neuporabljivo brozgo dobili precej denarja, drugič pa bodo doprinesli pomemben prispevek k splošnemu narodnemu gospodarstvu, ker bo na ta način v bodoče na razpolago več dobrega vina in bo potrebam lahko še bolj zadoščeno.

Velik gozdni požar v Piemontu. Iz Turina poročajo, da je preteklo soboto izbruhnil iz dozdaj še nepojasnjenega vzroka velik požar na hribu Superga pri Turinu. Prihitieli so takoj od vseh strani gasilci, ki so po poldrugi uri gašenja preprečili, da bi se ogenj širil dalje. Požar je uničil približno 38.000 kv. metrov gozda. — Isti dan je gorelo tudi na tako imenovani Magdalenski gori. Čeprav so tu prihitieli takoj na pomoč gasilci, je ogenj vendar uničil nekaj gozda in je bila nadaljna nevarnost odstranjenja šele po treh urah vztrajnega gašenja.

Na smrtni postelji je prosil, naj ga oblečejo v črno srajco. V Genovi je te dni umrl neki Manlio Triolo, oče poročnika-letalca Alberta, ki je bil odlikovan s srebrno kolajno in je lani padel junaške smrti na grškem bojišču. Letos, 9. februarja, ko so Angliji z morja obstreljevali Genovo, je granata razdejala Triolovo hišo. Ko se mu je zdaj približala smrt, je prosil, naj ga, preden bi umrl, oblečejo v črno srajco. Na smrtni postelji je znova poudarjal svojo neomajno vero v Duceja in v zmago ter je svojo ženo in sina bodril, naj tudi ona dva vztrajata v tej veri.

Danes se začne tridnevnik k prvemu petku v januarju!

Govori bodo aktualni, zato se tridnevnik udeležujte v čim večjem številu. Pridobite vaše znanec, da začno pobožnost deveterih petkov z januarjem, če je v decembru še niso začeli. Vsakega katoličana cilj naj bo, da pripelje k pobožnostim vsaj še enega Slovenca. — Srce Jezusovo v današnjem času kliče vse nas pod svoje okrilje!

Črna KAMELA

»Kaj mislite s tem?« je vprašal Jaynes

»Mislim, da še niste varno prispeli na drugi breg!«

»Prav dobro veste, da imam svoj alibi,« je Anglež razburjen nadaljeval.

Chan ga je počasi s svojimi šiljastimi očmi premeril od nog do glave. »O tem pa nisem preveč trdno prepričan,« je rekel neprijetno mirno.

»Saj ste sami rekli, da ste ugotovili čas zločina...«

»Kako hudo je,« ga je prekinil Chan, »da moramo skozi to življenje in delamo vedno znova napake. Jaz nisem nič drugega kakor navaden smrtnik. Vaš alibi — mr. Jaynes — se je razblinil kakor milni mehurček na vetru.«

»Kajle je vzkliknil Jaynes.

Van Horn in Martino sta iz radovednosti pristopila bliže. »Bodite rajši mirnejši,« je nadaljeval Chan. »In vzemite si k sreči moj nasvet ter ne govorite več o svojem alibiju. Nekam preveč odločno ste mi ga poudarjali.«

Kakor bi ga udarila strela z jasnega neba, je Jaynes ubogal. Charlie se je obrnil na Rito Ballou.

»Prav lepo prosim za oprostjenje, milostjiva! Hude očitke si delam, ker vas predolgo zadržujem. Spomnil sem se, da je večerja gotova in da ne bo nič boljše, če bomo še dolgo stali. Zaradi tega bi predlagal...«

»Oh — niti grizljaja ne bi mogla spraviti vase,« je rekla Rita.

»Gotovo, že sama misel na to je odvratna,« je takoj pritrdil Chan. »Takšne brezsrčnosti si človek skoraj ne more predstavljati!« Julija in Bradshaw sta vstopila. »Navzlic temu bi vam

27 nujno priporočil, da se vsaj za kratek čas vsedete za mizo in si daste postreči s kavo. Tako se bo čas čakanja skrajšal in bo živčna napetost popustila. Saj veste, da deluje kava pomirjevalno in vzpodbudno na živčevje.«

»Prav za prav to ni slab domislek,« je rekel Van Horn.

»Prosim, miss Julija...« je prosil Chan.

Mladenka se je bolešno nasmehnila. »Seveda, takoj bom povedala Jessopi. Prosim oprostjenja, toda popolnoma sem pozabila, da imam goste.«

Odšla je tiho iz sobe. Charlie se je spet obrnil k mali mizici, kjer ga je čakalo še delo. Tedaj pa se je eno zunanjih oken nenadoma odprlo in sveži veter je potegnil v sobo. V hipu je bila vsa soba posejana s koščki fotografije, kakor da bi v sobi snežilo.

Kašimo je pomolil svojo glavo skozi okno, pa jo takoj potegnil nazaj, ko je videl, kaj je storil. Zaprl je okno za seboj. Chan je potlačil svojo jezo in se začel plaziti po tleh, da bi pobral iz kotov in s tal vse koščke slike. Navzoč so mu pri tem pomagali, da je kmalu imel spet v rokah kopico drobcev. Ko ni mogel nič več najti, se je vsedel spet za mizo in nekaj časa sestavljal, ne da bi se ozrl. Potem pa je skomizgnil z rameni in vstal.

»Kaj pa je?« je vprašal Tarneverro.

Charlie ga je pogledal. »Nima smisla. Imam komaj polovico vseh raztržkov.« Tisti trenutek je opazoval brezskrbne ljudi okrog sebe. Misli je že vse skupaj preiskati, toda pogled na Ballouja mu je dal slutiti, da bi to sprožilo nov hud boj. Njegov cilj hoče doseči po drugačni poti. Zavzdihnil je in ravno vtaknil preostale koščke v žep, ko je vstopil Kašimo. Bolj zaskrbljen kakor pa jezen je Chan pogledal svojega prevnetega tovariša.

»Gotovo ni nobenega detektiva na policijski postaji, da so ravno vas morali poslati sem!« je rekel žalostno.

Zvonec nad vrati je glasno zazvonil. Ker je bil Jessop pre-

Življenje po naših kavarnah

Ljubljana, 30. decembra.

Kaj neki bi delali nekateri meščani, če ne bi bilo v mestu kavar? Kavarne so zanje pol življenja, brez kavar jim ne bi bilo več obstajalo. Res, kaj bi jim bilo življenje brez kavarne.

Niš se ne čudite temu, so takšni ljudje, res. Pa niso vse kavarne enake. Zelo različne so po svoji oblikovalci. Kar v več razredov bi jih lahko razdelili, pa čeprav je mogoče po vseh teh lokalih dobiti skoraj enakovredno črno kavo, limonado, malinovec in še toliko drugega, kar ljudje ponavadi pijejo v kavarnah.

Krivo bi delali, če bi nekateri kavarne omenili na prvem mestu, saj vemo, da ima vsaka svojo vrednost in vsaka svojo posebnost in tudi obiskovalcem bi se zamerili, če bi njihovo kavarne dejali šele na konec. Bralci pa naj ne zamerijo, če bomo katero izmed njihovih »pribežališč« dali pred drugo.

Bolj »gosposke« kavarne

Med najbolj gosposke kavarne moremo vse, kar pristihi kavarne »Nebolišnik«. Ze zato je bolj gosposka, ker se je treba peljati vanjo, kajti če bi hoteli priti peš, bi si v kratkem času lahko obrabili pete in podplate. Saj veste, hoditi tja v osmo in deveto nadstropje ni kar tako in tudi s srcem je treba računati. Tako pa vstopiš lepo v dvigalo in pritisk na gumb, pa te potegne v toliko prikopne kavarne prostore. Tam te že čaka družba okrog mizice in pravkar te imajo v zobeh. Seveda takoj utihnejo in že je pogovor povsem drug. Prav prikopna je ta kavnarna tudi za take ljudi, ki se »radi vidijo«. Pa tudi sicer zahajajo semkaj številni ljubljanci, ki se hočejo posebno pohajati pred tujcem s svojo prestolnico, s svojo belo Ljubljano. In res tudi kar očarljiv pogled je posebno v poletnih dneh, ko se mesto koplje v soncu, ko je Tivoli tako lepo zelen in cvetoč, ko vse kar dehti in ko planine tam na severu še pomežikavajo izpod belih odej snega. Prav gotovo, da se marsikateri tuče naše Ljubljane še prav posebno rad spomni, ko pomisli na takšen nepozaben pogled. Zvečer pa v kavnarno lepo igra orkester, poskočne in mile »vize«, kakršne pač hočete. Posebno zvečer je lokal poln in mnogi doslikrat ne najdejo prostora, pa morajo spet z dvigalom navzdol.

»Emona« in pa prenovljeni »Slon« sta tudi kar v središču mesta. Tudi ta dva imata že svoj kader pristašev. Posebno »Emona« je vedno dobro zasedena. Prav posebno pa še ob poletnih dneh, ko je pred kavnarno postavljenih nekaj oleandrov in manjših zelenih okrasnih dreves in ko se gostje usedejo v poletni hlad, ko čestni tlak žge vroče sonce. Tudi v »Emoni« je orkester, ki pa »naklene« svojo, kakor drugod, šele proti večeru. Samo ti dve kavnarni imata orkester, ostale so pa brez glasbe in tja zahajajo predvsem takšni obiskovalci, ki ne marajo prevelikega in preživahnega živčanja.

Unionska kavnarna je znana po svoji tiho. Tam so kavarneški prostori razdeljeni in v enem delu moreš biti povsem nemoten, saj imaš na razpolago vse mogoče časopise, in v tako imenovani »bralnici« je že polglasno govorjenje netaktno. Sem zahajajo po večini ljudje, ki se hočejo v domači družbi pomeniti to in ono iz vsakdanjih dogodkov, preberejo kopo različnih časopisov in gredo spet mirno proti večeru k večerji. Posebno ob nedeljah je ta kavnarna zelo obiskana tudi od tistih ljudi, ki čakajo na začetek kino-predstave. Kajti v hiši je tudi kino, pa kdo bi čakal zunaj, posebno zdaj, ko je tako hladno. Pa gredo rajši še na »eno črno« do predstave.

Se malo niže je znana kavnarna »Prešern«, med vsemi še prav posebno priljubljena zaradi izredne domačnosti. Poleg šahistov, imajo tu biljardisti svoj raj. Pravi mojstri se včasih »dajejo« na zelenih biljardih za renome ali pa denar. In zanimivo jih je gledati, s kakšno vnemo igrajo, še na kosilo ali večerjo čisto pozabijo, da ne govorimo o drugih.

Tam na Ajdovščini pa kraljuje »Evropa«. Tam je včasih pravi direndaj. Med tednom namreč mislim, kadar se v lokalno zberejo trgovci, ki imajo opravka z lesom in kar je z njim v zvezi. To je kupčijskih debat in kupne pogodbe gredo v težke tisočake in stotisočake. To niso mačje solze, kadar sklepajo takšne kupčije. Ob navadnih dneh pa je kavnarna pribežališče upokojenih uradnikov in drugih obiskovalcev, ki si šele utehne v prijetnem kramljanju in čitanju dnevnikov. Marsikakšno tudi rečejo izkušeni možaki, tako, da je vsenaokoli smeh in tako čas kaj hitro mine.

Mirna peč

Due 24. t. m. je na Gor. Podborštu 8 umrla 83 let stara Marija Rozman, dolgoletna babica v Mirni peči, se prej pa v Brsljinu pri Novem mestu. Bila je zelo verna ter zaradi svojega milega značaja povsod priljubljena. Na Stefanov dan smo jo položili na pokopališče v Mirni peči, kjer čaka njeno izmučeno telo vstajenja na sodni dan. Naj počiva v miru!

Kavarne »ob robu« Ljubljane

Bolj lokalnega značaja pa so še nekatere kavarne, ki imajo svoje prostore bolj izven središča mesta. Bežigrajčani imajo posebno v čišli kar svojo kavnarno in jim ni treba hoditi po kavarneško razvedrilo celo v mesto. Prav ponosni so na svojo prikopno kavnarno.

Tudi kavnarna »Tabor« ima svoj zvesti krog prijateljev, ki je ne zapuste niti v največji stiski. Prijazno je tudi v tej kavnarni in obiskovalci te kmalu prepričajo, da ti v tej kavnarni čas najprej mine in da se v njej še najbolj dobro počutiš. — Tudi tam pri znanem ljubljanskem viaduktu je priljubljena kavnarna, ki ima svoje obsevalce.

To naj bodo v kratkem našteje vse ljubljanske kavarne. Takšne so, kot so po večini po svetu. To so lokali, v katerih se človek malo skratkocha, si poišče prijateljske družbe, govori potrebno, še več pa nepotrebnega, žveči cigaro, puha cigaretni dim in »žulji« črno kavo. Če so pa prijatelji malo boljše volje, ali pa praznujejo kakšen dogodek, pa posežejo tudi po kakšnih boljših stvarih, ki tudi rajši tečejo po grlu.

MACCHINE APPARECCHI SOLLEVAMENTO S. A.

TORINO - CORSO ORBASSANO 132 - TEL. 31968

MACCHINARIO - APPARECCHI SOLLEVAMENTO - UTENSILERIA E FERRAMENTA - ATTREZZATURE DA IMPRESA - ORGANI TRASMISSIONE - OFFICINA PER RIPARAZIONI

STROJI - DVIGALA - POTREBŠČINE IN ZELENINA - OPREME - TRANSMISIJE - DELAVNICA ZA POPRAVILA

Sejmo zdaj solato v zabožke!

V dolgih zimskih mesecih, ko nam primanjkuje povsod zelenjave, lahko poizkusimo na prav zanimiv način priti do potrebne solate. Teden dni, preden pričnemo s setvijo, nanosimo v toplo sobo ali kuhinjo škaf dobre vrtno zemlje, da se odstaja, ogreje in osuši.

Medtem zbijemo iz starih desk primerno škafko ali zabožek, ki naj bo le 4 do 5 prstov globok. Sedaj presejemo zemljo na bolj grobo sito, da dobimo za drenažo potreben material. Tega nasujemo za 2 prsta na visoko v zabož, ki pa smo mu prej zvrtili potrebne odprtine za odtok vode. Te odprtine pokrijemo s primernimi črepinjami, da zemlja ne more skozi. Ostalo zemljo nasujemo za preš na visoko na drenažni material in vse skupaj nalahko pritismo s primerno desico.

V tako pripravljeno škafko lahko sedaj že sejemo. Najprimernejša je katera vrsta zgodnje in hitro rastoče salate ali pa posejemo vrtno krešo ali drugo. Sejmo precej na gosto. Ko je setev izvršena, pokrijemo seme s tanko plastjo na drobno presejane prsti in vso površino še enkrat pretisnemo z desico, da pride seme v čim tesnejšo dotiko z zemljo in tako tudi z vlago.

Posejano zemljo pa je potrebno dobro zaliti.

Novice z jugovzhoda

Univerzitetna knjižnica v Belgradu, ki je bila ustanovljena l. 1926, ima danes že 160.000 knjig. Tudi zaječarska gimnazija bi radi pomanjkanja kuriva morala prekiniti delo. Toda »Društvo šola in dom« je na svojem sestanku sklenilo, da bodo stariši sami dajali potreben denar za nabavo drv, da bo šola delala naprej.

Minister Olčan je zadnje dneve na poti po Srbiji. Ustavil se je za nekaj časa v Kragujevac, kjer se je posebno zanimal za prostovolje delovne službe, kjer sodeluje skoraj vsa kragujevska mladina.

Dom kulture v Belgradu, ki je bil ob času bombardiranja precej poškodovan, je od 22. decembra t. l. spet odprt. Razstavljeni so zdaj stari, dragoceni srbski rokopisi in redke knjige.

Ujeli so zopet dva vodja komunistov in sicer Boška Djurića, advokatskega pripravnika iz Jagodine, ki je od vsega početka komunistične borbe vodil cel njihov oddelek. Pri Uzičah so pa ujeli komandirja užiske komunistične čete Slobodana Sekulića. Sekulić je hotel prebežati v Sandžak, a so mu to namero preprečili srbski dobrovoljci in četniki.

Brata in sestro je moral poročiti pravoslavni duhovnik, ki so ga ujeli komunisti in ga obsodili na smrt. Padel je v roke poklicnega kvartarča in kockarja Ljubeka Marića iz Kragujevca. On je hotel duhovnika umoriti, a preden bi bil to storil, je zahteval, da poroči brata in sestro v neki hiši. Prav za sam čas poroke je pa prišel oddelek prostovoljcev in banditi so se razbegnili. Duhovnik je bil rešen.

Kuhan krompir je nekdo prodajal za maslo na trgu v Umki, kamor prihajajo gladni Belgrajčani, da kako stvar poceni kupijo. Mož je nakuhal krompirja, napravil nekakšno kašo v lepe štruce, dodal na vrh nekaj pravega masla in prodajal. Na sled sta mu prišla dva Belgrajčana, ki sta kupila poceni vsak kilogram »masla« in ga tudi pokusila...

Pretep na igrišču. Ono nedeljo sta igrala nogometno tekmo znana belgrajska kluba BASK in Jedinstvo. Tekma pa je bila prekinjena, preden se je mogla dokončati, ker je nastal na igrišču eplo-

Pa tudi ljubljanske gospe in gospodične, ne samo gospodje, najdejo veliko utehne v kavarneškem vzdušju. Veste, so nekatere, ki jih je mogoče videti v petek in svetek v kavnarni in človek se le sprašuje, od kje neki jemljejo toliko časa. Seveda doma dve, tri služkinje, prav toliko sobarice in ni zlodej, da ne bi bilo vse pospravljeno. Kaj neki pa bi imela dela doma potem še gospa. Saj ji ni obstanke, in kaj neki bi ostale gospe rekly, če je ne bi bilo ob določeni uri že pri kavarneški mizici. Morda bi ji celo očitali, da je prišla za delo. Ne, ne, to pa že ne gre, takšna gospa, žena tako imenitnega trgovca, uradnika ali tovarnarja! Včasih vam takšne gospe spravijo tako debele skupaj, da s tem zabavajo še druga, bližnja omizja. Na nihov račun ima potem tudi sosesčina prijetno zabavo.

Vsak obiskovalec se drži svoje kavarne kakor klop kože in že velik dogodek mora biti, da gre namesto v svojo kavnarno kdaj v drugo. Pa še ta dan, če le more pokuka za kratek čas k svojim stalnim prijateljem in se jim opraviči, zakaj ni prišel, in če le utegne, vrže dve tri igre preferansa ali taroka.

Stara navada je železna srca in vsak tudi svojo kavnarno najbolj »poštata«.

Ker pa se navadno pri zalivanju splavlja zemlji in z njo tudi seme, vzamemo za to delo posebno brizgalico ali razpršilec. Če pa nimamo te priprave, tedaj vzamemo staro ščetko za obleko, jo pomočimo v mlačno vodo, obrnemo narobe, potem pa potegnemo z iztegnjenim kazalcem po ščetinah, da prše vodne kapljice v loku na setev. Ko je zemlja dovolj prepojena z vodo, položimo na zabožek časopisni papir, da voda prehitro ne izhlapi. Zalivamo vedno le z mlačno vodo.

Cez par dni setev že izkati. Sedaj moramo odstraniti papir, zabožek pa postaviti na okno, da bo imelo mlado zelenje dovolj svetlobe. Vendar pa je nujno potrebno, da zastrmo okno z močnim papirjem, da sočni žarki ne izžvejo opeklin na nežnih listih. Tudi neenakomernemu izsuševanju so krivi sončni žarki. Ko je solata dovolj visoka, jo porežemo ohranimo postrizemo. Vendar pa moramo paziti, da pri prvem nabiranju ne uničimo srčkov, ker se enkrat odženejo.

Dragušo ali vrtno krešo pa postrizemo kar enostavno s škarijami. To zelenjavo lahko uporabi gospodinja v prav različne namene. Soba, kjer gojimo na opisani način zelenjavo, mora biti zmerno zakurjena!

šen pretep, v katerem pa ni sodelovala samo pešica ljudi na igrišču, ampak se je temeljito udeleževala tudi publika izven aut-linije. Preprij se zdaj nadaljuje v dnevnem časopisu kakor običajno.

Komunistični komandant mesta Užice Vukal Dabić je bil pred nekaj dnevi ubit od srbskih četnikov v bližini neke vasi, kjer se je skrival v skajlovju.

Sportni drobci

Znana svetovna prvakinja Hveger je pred dnevi zaključila svoje gostovanje po nemških bazenih. V Monakovem je nastopila zadnjič in je 100 m z lahkoto preplavala v času 1:07.3. Tudi na 400 m je prav dobro plavala. Na tej progi je Hvegerjeva nastopila proti izbrani monakovski ženski štafeti in za njo zaostala le za udarec roke. Tudi na drugi dan monakovskega tekmovalstva je Hvegerjeva dosegla tri zmage. Na 100 m je zboljšala čas in preplavala v 1:07.1.

Tudi hrvaška država se je prijavila za velike zimske športne igre, ki bodo letos v Garmischu. Hrvati so se pripravili za tekme na ledu in bodo gotovo državo prav dobro zastopali, saj je v hrvaški državi hokejski šport na visoki stopnji. Prav posebno pa se bodo Hrvati gotovo odrezali, ker prav te dni trenirajo v Milanu. Uspeh jim je torej skoraj zagotovljen. V umetnem drsanju ne bodo nastopili, kajti za take velike nastope pa še ne smatrajo, da so zreli. — Hokejski igralci bodo imeli do odhoda v Ga-Pa še nekaj zelo resnih nastopov. Prvi nastop bo, ko bodo morali igrati proti celovškemu KAC-u. Povratno tekmo pa bojo Hrvati odigrali po poti v Ga-Pa.

V krogih evropskega nogometnega sporta je prav zdaj mnogo govora o zanimivem načrtu. Gre namreč zato, da bi igrale med seboj vse prijateljske prestonice. Teh tekem naj bi se udeležila ta le glavna mesta: Berlin, Rim, Budimpešta, Bratislava, Solija, Zagreb in Bukarešta. Mnogo bi ovirali ta načrt le datumi, kajti povsod namreč igrajo svoja domača prvenstva in bi bilo le težko dobiti proste dni še za te tekme. Kako se bodo merodajni za to zamisel zavzeli, pa bomo še poročali.

Obvestila

Danes, torek, 30. decembra: Evgenij, škof. Sreda, 31. decembra: Silvester, papež. Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

»Kralj z neba«, Gregorinova božična drama, je dosegla pri prvih treh predstavah nepričakovan uspeh. Občinstvo je napolnilo veliko frančiškansko dvorano do zadnjega kotička, vstopnice pa so bile že v predprodaji za vse tri predstave razprodane. Igro bo frančiškanska prosveta zaradi vedno večjega zanimanja ponovila na dan novega leta ob pol 5 popoldne. Vstopnice pa si priskrbite v predprodaji v trgovini A. Sfiligoy, Frančiškanska ul. 1 in na dan predstave od 9 popoldne dalje. Na novega leta, kdor si še ni ogledal te krasne božične igre, v frančiškansko dvorano!

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Torek, 30. decembra ob 17.30: »Bog z vami, mlada leta!« Red Torek.

Sreda, 31. decembra ob 17.30: »Boter Andraž«. Izven. Znižane cene.

Cetrtek, 1. januarja ob 14: »Petrčkove poslednje sanje«. Mladinska predstava. Zelo znižane cene. — Ob 17.30: »Rokovnjač«. Izven.

OPERA:

Torek, 30. decembra ob 17: »Seviljski brivci«. Red B.

Sreda, 31. decembra ob 17.30: »Večer pri grofu Orlovskem«. Izven.

Cetrtek, 1. januarja ob 16: »Prodana nevesta«. Izven.

»Bog z vami, mlada leta!« je naslov Camasie-ve in Oxielleve veselice v treh dejanjih. V njih jih prikazuje okolje, v katerem živi študentovski svet. Mlada ljubezen, ki jo doživlja junak igre, njeni zapletljivi in njen konec, tvorijo vsebino. V glavnih vlogah: Levarjeva, Kralj, Mira Danilova, Raztresen, Gale, Drenovec, Tiran, Gregorin, Rakarjeva, Gabrijelečeva, Slavčeva in P. Juvanova. Režiser: prof. Sest. Predstava bo danes ob 17.30 za red Torek.

Kdo želi preživeti na Silvestrovo prijeten in zabaven večer, naj obišče predstavo Držičeve komedije »Boter Andraž«, ki jo bodo igrali ob 17.30 izven abonmaj. Dejanje se godi v 16. stoletju v Rimu. Pokaže očeta, ki je poslal sina v Rim po kupčijskih poslih, ta pa mu je zapravil zaupani denar z izgubljenim hčerko nekega španskega plemiča. Veliko vlogo igra pretkanec, sluga Medož, ki zaplete in razplete dejanje. Poseben mik daje igri starinski slovenski jezik. Velik uspeh dajejo v igri VI. Skrbineš, Cesar, Rakarjeva, Stupica in V. Juvanova. Režiser in inscenator: inž. arh. B. Stupica.

Če potrebujete za leto
1942 nove poslovne knjige
v trpežni vezavi in z močnim
papirjem si jih nabavite
v **pisarnici ljudske knjižarne**
Pred Skofijo 5 in Miklošičeva cesta 5

Novo leto v drami. Izmed mladinskih iger imajo »Petrčkove poslednje sanje« pri vsaki uprizoritvi polno gledališče navdušenih malčkov, ki jih očara fantastično dejanje v kraljestvu kralja Matjaža in v božičnem gozdu. Poetična igra, ki ima močno vzgojno socialno noto, zapuša otrokom najgloblji dojem. Veljale bodo zelo znižane cene. Začetek ob 14.

Ob 17.30 bodo ponovili Govekarjeve »Rokovnjače«, ki so po dolgoletnem premoru znova dokazali svojo privlačno moč. Občinstvo, ki se še spominja prejšnjih predstav, vedno znova polni gledališče. Poljudno napisana igra je prepletena s Parmovo godbo, ki je zelo popularna. V glavnih vlogah: Gregorin, Cesar, Jan, Kralj, VI. in M. Skrbineš, Košuta in Mira Danilova. Režiser: prof. Sest.

»Večer pri grofu Orlovskem« je naslov uprizoritve, ki jo bo dala Opera jutri na Silvestrovo ob 17.30. Kot okvir služi drugo dejanje Straussove opere »Netopir«. Občinstvo bo prisostvovalo pestremu večeru in plesu v palači prince Orlovskega, h kateremu bodo prišle na silvestrovanje razne popularne figure iz tekočega opernega repertoarja. Tako n. pr. grof Luksemburški (Franc), ki bo zapel arijo iz »Frasquite«, Seviljski brivci (Janko) se bo predstavil s splovom istoimenske opere. V Lupši bomo spoznali novega Dona Basilia z odgovarjajočim splovom, nato pa bosta zapela Franc in Lupša kot Janko in Kecal duet iz »Prodane neveste«. Sredi teh popularnih likov ne bosta manjkala naša priljubljena operetna asa Polonica in Kolenina (Poličeva in Zupan) iz »Bela konjčka« s svojim duetom. Spoznali bomo tudi novo Carmen (Stritarjevo). Izmed operetnih ljubljencev bo občinstvo lahko pozdravilo Kogejovo in M. Sancia in neodoljivo komičnem opernem quodlibetu iz »Lumpacija Vagabunda«. Japljiva bo zaplesala španski ples, Remskarjeva pa Schubertov Moment musical, A. in R. Brearjevi, Pogacar in Poje, bodo zaplesali Straussov čaršar, vse baletni zbor pa Benatzkyjev veliki valček. Konec predstave ob 19.30.

Igor Zagrebeni:

Zavetje v pečevju

Plahutarji, Belčani, za menoj! Samo vsi!

Nazaj obrnjen zavpije Lukec te besede.

Črna truma se zapodi za njim.

Vrh klanca še zavpije Lukec.

»Zdrav bodi, Tone!«

Pa ga že zmanjka v gošči.

In krčelo plahutarjev se peha za njim.

Kmalu pa zmanjka vseh skupaj.

Tako greš v zeleni boršč, možje plahutarji!

Kaj pa naj počnemo brez vas?

Lukec je bil menda preveč vesel, da je lahko okobalil Volka, zakaj čez uro že pride nazaj sel, ko so vsi pogrebci pri Vodniku. Tole pošto je poslal:

»Tone Vrešk! Kakor hitro se oglašaj pri tibi Mihor, precej pošlji koga v Belo!«

»Dobro! Tako bomo tudi napravili!«

Le kakšen je tale večer!

Na nebu so se vsidrali taki čudni oblaki — tako se zdi, kakor bi se bile deblom utrčale krošnje — krošnje, vse ocirane z debelim ivjem — tako neznan-

ske belo in mrzlo je videti, če človek pogleda odspodaj!

Ti nebo, kakšnega veselja nam ti ne pripravljaj! Zmerom novo reč si izmišljaš, vsako jutro, pa tudi čez dan se z novimi stvarmi kitiš!

Potlej pa luna zaplava na nebo.

Zdaj je pa pri Vodniku zares že kar dosti ljudi.

Okna svetijo v tiho noč, zunaj že odmevajo glasovi. Ta ali oni se kar ne more prehaliti, kako se je bil obnesel v boju.

V krčmi pri Vodniku sedé vsi stari znanci e planin, iz zavetij v pečevju.

Zdaj zahrumi harmonika, najprej žalostno, potem pa zmerom bolj veselo.

Zalostno ekraja: spominjamo se tistih naših mož, ki so padli v boju. Potlej se nam pa, kakor hitro se spomnimo druge reči, pokaže, da je zmaga čedna in da nam Francoz tako hitro ne bo spet mogel blizu.

Veselite postaja že hrupno.

Tu se eden objema z drugim, v onem kotu pojejo trije, tam se drugi vabijo, naj kaj začne s pijačo. Bratijo se in si

pravijo, da do smrti ne bo eden drugega zapustil.

Liter za litrom roma na mizo.

Zdaj pa ti pogled te obraze!

Temu se je bil povesil klobuk na oči, onemu se kuštri spuščajo kar tja čez senca. dol — toliko, da se ne najdejo ob nosu!

To ti je pa res veselje!

Pa kakšni hrpavi glasovi!

Kdo bo pa spet te popisal!

Litri pa kar naprej romajo na mizo.

Pa ti predrukači navadno teje ljudstva!

Noben je še ni, — daj, poskusi, morda se bo pa vendarle tebi posrečilo!

Ne bo se ti, ne! Prav gotovo se ti ne bo!

Tole majhno ljudstvo — stisnjeno med velike narode — si utira svojo pot!

Bog, da ga že dozda ni bil vzel vrag!

Pred njimi se brani s pijačo, vanjo še upa, ona mu daje tolažbo, kadar ga vse drugo zapuša. Pa kaj mu tudi ne bi?

Te napake mu noben človek na svetu ne more zameriti — razen tistega, ki se prav malo spozna na to, v kakšnih rečeh se je večina teh ljudi znala obdržati! Kje pa! Prav narobe! Ta narod je preživel stotisoč težkih preizkušenj — in ker jih je preživel — je več kakor gotovo, da jih je sposoben preživeti še enkrat toliko!

Kakšno veselje, res, kakšno veselje!

Tu se eden poljublja z drugim bradatim možem. Dva skočeta in se rujeta.

Tam spet eden poskuša ujeti Mico. Mota se med vrati, eno dobi po licih, pa še kar noče odjenjati, še tisti zanjó. Ta se ga otepa kakor se ga ve in zna, pa ji le malo pomaga, nazadnje jo le izvabi ven. Tam se dolgo ocmokavata in crkljata.

Ah, tako gre ta večer mimo!

Ali mora res biti vsaka zmaga zalita?

Kaže že tako!

Eni naslanjajo glave na mize, drugi na ženska ramena. Tonetu se cedi slina iz ust, onemu se je bil kniter spustil s čela daleč dol na obraz. Kar na kratko diha — kakor pes — tudi jezik je bil iztegnil tako na dolgo, obližuje se celo, pomežikuje z zaspanimi očmi, sem pa tja mu še pride na misel, da bi povedal kakšno povrstersko — pa se mu kar nič ne mara uravnati.

Tako ti pa zdaj pojó kmetje!

Lukec je bil nemara že vedel, kako se bo ta reč končala.

Zato je bil pa tudi pravi čas krenil nazaj gori v svoj zeleni boršč!

Nemara da je bilo tako, prav gotovo je bilo tako.

Tja gor je bil krenil, tam se je bil izgubil, da mu ne bi bilo treba gledati, kako široko in brez mej se veselje tisti može, ki so bili zimo preživeli v zavetjih. Tja gor jo je bil udaril Lukec.

On že ve, kam gre. Tam si bo spet izmišlil kakšno novo reč, z novim ukazom se nam bo spet oglašil ob uri, ko se bo

pokazalo za potrebno, da nam da kakšno pošto.

Lukec, Lukec, le pojdi gor, kar izgini!

Kaj? Tako se nam zdi treba!

Pojdi gor, Lukec, gor pojdi! Kar pojdi!

Tukajle pa mi možje, nosimo vsak svoje veselje s seboj!

Andrejčkov
Jože:

Zalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

283.

Aleša je ves drugi dan skrbelo, da bi naklep ne spodletel. Ko je padla noč, so se mu ure zdele neskončno dolge. Nepretrgoma je stal pri oknu in nepopravičljivo čakal. Že se je bal, da so prijatelja prišli — ledaj pa je zagledal, kako se plazi čez dvorišče v plašč zaviti človek z veliko culo.

284.

Molče se je približal Aleševemu oknu ter mu podal culo. »Tu je vse potrebno za beg,« mu je zašepetal. »Proti polnoči boji pripravljen.« Zamahnil je z roko, naj bo Aleš tiho, in speš izginil.

Ko je prišla ura, se je Aleš oblekel v arabsko oblečo, vložil za pas samokres ter čakal rešnika.

285.

Vsak listič, ki se je zganil zunaj, ga je plašil. Od srca si je oddahnil, ko je tovariš prilezel k oknu. Pomagal je Alešu iz sobe in na proslo. Tam je šepnil: »Zdaj pa urno! Tudi minulo se ne smeva muditi!« Po vseh štirih sta lezla čez dvorišče v senci visokih palm. Ko sta prišla do obzidja, je stražar tam spal.

Japonska — najbolj obljudena dežela sveta

V zadnjih šestdesetih letih se je število japonskega prebivalstva podvojilo

Med vsemi deželami na svetu je Japonska brez dvoma tista, kjer je prebivalstvo najgostejše naseljeno. S tem tudi opravičujejo nujno potrebo po razširitvi prvotnih japonskih meja in osvojitvi novih dežel izven japonske otoške dežele.

Po podatkih ljudskega štetja na dan 1. oktobra lanske leto je Japonska štela 105,2 milijona prebivalcev. Od teh jih je bilo na pravih japonskih otokih 73,1 milijona na Koreji 24,3 na otoku Formozi 5,9 milijona, ostanek pa na južnem delu otoka Sahalina, na področju Kvantunga in na tihomorskih otokih, ki so japonske mandatne pokrajine.

Vse dežele japonskega cesarstva imajo 681.000 kvadratnih kilometrov in znaša torej povprečna gostota prebivalstva 155 ljudi na vsak kvadratni

kilometer. Na samih japonskih otokih je gostota prebivalstva še znatno večja. Tam pride povprečno 191 ljudi na vsak kvadratni kilometer. Kako velika je ta gostota, se vidi iz primerjave z Italijo in Nemčijo. V Italiji pride povprečno na kvadratni kilometer 143 prebivalcev, v Nemčiji pa 132.

Prebivalstvo se je na Japonskem v zadnjih desetletjih zelo pomnožilo. Danes šteje Japonska že dvakratnik ljudi, kakor pa jih je imela pred šestdesetimi leti. Množilo se je v dosti večji meri kot v kateri koli evropski pokrajini. Od leta 1935 do 1940, torej v dobrih petih letih se je število prebivalstva na Japonskem zvišalo za 6,3 milijona duš. 27 milijonov Japoncev živi samo po mestih in od tega 6,8 milijona samo v prestolnici Tokiu.

Nov zavod za kuhinjsko umetnost v Nemčiji

Ze nekaj časa posvečajo v Nemčiji veliko pozornost vprašanju kakovosti pripravljenih jedil, da bi jih kar se le da zboljšali in spravili v sklad s potrebami človeškega organizma. V ta namen so pred kratkim ustanovili v Frankfurtu ob Mainu Znanstveni zavod za kuhinjsko umetnost, ki nima samo naloge proučevati to umetnost samo v teoriji, pač pa dajati tudi praktične nasvete tistim, ki kuhajo za vojaštvo, kuharjem po industrijskih podjetjih in restavracijah. Kakor poroča agencija »Centraleuropa«, je bil omenjeni zavod ustanovljen na pobudo nemške vojske, zavoda za pospeševanje tujeskega prometa in nemške delovne fronte.

Tudi stare ladje so zdaj dragocena reč

Kako na Švedskem vedno bolj primanjkuje tropskih ladij, se dobro vidi tudi iz tega, kako velike vsote plačujejo zdaj celo za zastarele barke, ki jih imajo še iz davnih časov v zalogi. »Central-europa« poroča iz Stockholma, da so zdaj začele na Švedskem voziti zelo stare ladje, ki so bile že iz rabe in tudi iz mode. Potegnili so jih iz stare šare in jih — hočeš nočeš — spet spustili v morje. Pred kratkim je bil star švedski parnik, zgrajen že leta 1871, torej že pred 70 leti, prodan neki norveški družbi za izredno drag denar 250.000 švedskih kron. Stroji na tej ladji so sicer nekoliko »mlajšega« kova, kot pa ladja sama. V službi so »šele« 46 let!

Poenotenje češkega delavskega tiska

»La Correspondence« poroča iz Prage: Po združitvi 26 delavskih sindikatov v eno samo skupno organizacijo, ki se imenuje »Narodna centrala sindikatov«, je bil poenoten tudi ves češki delavski tisk. Nova osrednja tiskovna organizacija bo v bodoče izdajala skupno enajst periodičnih listov, ki jih bo urejalo eno samo uredništvo. Na vsaka dva dneva bo izšel po en periodični časopis, tako da bo v teku enega meseca vsak teh listov lahko izšel vsaj enkrat.

Tri največja jezera na svetu

Spričo sedanjih vojnih dogodkov, ki so razgibali ves svet, smo se na lepem znašli v »visoki šoli zemljepisja«, če smemo tako reči. Vse mogoče kraje in pokrajine na raznih koncih sveta danes pozna že vsak povprečen človek, pred nekaj leti, ko je bilo po svetu še vse mirno, čeprav že nekam napeto, pa o njih niso dosti ali celo nič vedeli niti tisti, ki so res obiskovali to ali ono visoko šolo. Tako smo se pred nedavnim temeljito naučili zemljepisa o Abesiniji, Španiji, Švedski, Afriki, potem smo se dodobra seznanili s širnim področjem, kjer so in še divjajo nemško-ruski boji, s številnimi deželami, ki so jih zasedale nemške vojske, in v najnovejšem času z neštetimi kraji na Daljnem vzhodu, kjer besni zdaj vojna med Japonci, Amerikanci in Angleži.

Med zanimivimi poročili pa prinašajo razne agencije tudi še druge stvari iz zemljepisa, čeprav o krajih, kjer vojna še ne divja. Sem spada tudi poglavje o največjih jezerih na svetu.

Največje jezero na svetu je v Ameriki in sicer je to »Lake Superior«, Gornje jezero, kakor bi ga po naše imenovali. Leži med Kanado in severnoameriškimi državami Michigan, Wisconsin in Minnesota. Meri 81.000 štirinajških kilometrov, in je dolgo 625, široko pa 260 km. Po velikosti mu sledi jezero Viktorija v Afriki, zahodno od Abesinije. Razprostira se čez 68.000 kv. km. Tretje največje jezero na svetu pa je Aralsko jezero v Aziji s 64.500 kv. km.

V Evropi je največje Ladoško jezero, ki so ga še pred nedavnim stalno omenjala vojna poročila z rusko-finskega bojišča.

Glasbilo, ki daje vse mogoče glasove

Francoski tehnik, ki se ukvarja s sestavljanjem radijskih aparatov, neki George Jenny iz Saint-Hilaireja, je sestavil aparat, o katerem pravijo, da lahko daje najraznovrstnejše glasove, kakršne si kdo le izmisi, od glasu drobnega slavlca do piska lokomotive, od poka puške do šumenja morja ob obrežju. Lahko posnema tudi vse mogoče barve človeških in živalskih glasov. Za ta čudovit aparat oziroma glasbilo se je kmalu razvedelo in so se zanj podrobno zanimali tudi časniki, ki so na vse načine pritisnili na iznajditelja, naj jim vendar ta svoj umotvor pokaže in razloži. Jenny jim je to prošnjo tudi uslišal in jih povabil, naj si njegov izum sami ogledajo ter se prepričajo, da ni zlagamo, kar ljudje pripovedujejo o njem. V začetku njegov izum še ni bil tako popoln, kakor si ga je zamislil iznajditelj, to pa zaradi tega, ker ni bilo na razpolago primernega denarja. Pozneje pa ga je Jenny izpopolnil. Zdi se, da je ta iznajdljivi Francoz končno le popolnoma rešil vprašanje šumenja v radijskih aparatih.

Avtomobil, ki naj ujame svojega tatu

Duhovita iznajdba preprostega rokodelca

Iz Foggie poročajo, da je neki Pasquale Cannone, preprosti rokodelca iz Cerignole, iznašel duhovito zamisljeno pripravo, s pomočjo katere je mogoče preprečiti, da bi kdo komu ukradel avtomobil. Pa ne samo to, da ga ne bi upradel, nova iznajdba je takšna, da tata celo zapre v tisti avtomobil, ki ga je nameraval ukrasti, in ga lepo sama vjame, da policiji ni treba potem stikati za predrznejem.

Iznajditelj sam je o tem novem aparatu povedal tole: Pripravo požene tat sam, ko se vede za volan, z namenom, da bi se s tujim avtomobilom odpeljal, prav za prav ne takoj, čim se tat vstane v avtomobil, pač pa šele čez nekaj trenutkov, ko se tat že pelje. Avtomobil se nenadno »sam« usta-

Kako hitro teče Zalivski tok

Učenjaki, ki so si zastavili nalogo, izračunati, kako hitro teče tako imenovani Zalivski tok (morski tok, ki prihaja iz Mehškega zaliva preko Atlantika in obliha zahodno in Severno Evropo), so zadnjič prišli do zaključka, da potrebuje za to dolgo pot od Mehškega zaliva do severne norveške obale nekako dve leti. Vodna masa Zalivskega toka, ki gre čez določeni pas v eni minuti, je 22 krat večja, kot tista, ki bi jo v istem času prenesel veletok, sestavljen iz vseh rek na zemlji. V eni minuti preteče v Zalivskem toku čez določen pas 24 milijonov kubičnih metrov vode.

Knjigi »Trop brez zvoncev« in »Pokojni župnik Kampens« sta najprimernejši novoletni darili! Broširane knjige so po 5 lir, vezane po 11 lir in po 20 lir.

Tekstilno vlakno iz ginestre

V Dolomieu je začela obratovati nova tovarna, ki izdeluje tekstilna vlakna iz ginestre. Po poročilu iz Pariza je to novo vlakno takšno, da se da presti med volno, lan in juto. Računajo, da bo letna proizvodnja dosegla 5.000 ton.

vi, vratca pa se na zunanji strani trdno zapro. Tako je tat pričakovano ujet v avtomobil in si zaman prizadeva, da bi vozilo spet pognal, ali da bi iz avtomobila ušel. Poleg te nesreče pa se oglašajo avtomobilski hupa in trobi neprestano, kakor bi klicala: »Primitite tatu!« Tat pa iz zapora na noben način ne more več pobegniti.

Pasquale Cannone se nadeja, da bo ta svoj izum uporabil tudi še drugod, ne pa samo kot uspešno sredstvo proti avtomobilskim tatovom. Priprava zavzame le 25 krat 10 cm prostora in je zaprta v posebni škafli. Požene se s pomočjo posebnega vzvoda, ki zanj ve samo lastnik dotičnega avtomobila.

DOBRI STARI ČASI

Še vedno so govorili tiho z nekako električnostjo v telesu. Sijala jim je iz oči in jim razburjala živce. Uživali so nad tem, da so govorili tiho, pri zaprtih vratih in oknih. Nad nevarnostjo, da imajo tisto pismo, so uživali, in nad žarečim življenjem, ki so ga čutili v krvi, nad opojnimi besedami, h katerim so se vsak trenutek vračali: Piemont, vojna, Cavour, vojvoda iz Genuve, Viktor Emanuel, topovi, strelci.

»Veste, koliko je ura?« je rekel Pedraglio, ko je pogledal na uro. »Pol ene! Pojdimo spat.«

Luiza je šla ven po sveče, jih prižgala in obstala. Ker nihče ni vstal, je tudi ona spet sedla. Celotno Pedraglio je minilo veselje, da bi šel spat, ko je videl prižgane sveče.

»Piemont,« je rekel Franco. »Lombardija — Venecija, Parma in Modena.«

Tedaj je odvetnik predlagal, da bi šli spat. Vzel je svečo v roko, a ni vstal.

»Za vraga!« je rekel, in ni vedel ali je to sklep ali uvod v nov pogovor. In res bi zelo rad govoril in poslušal, a ni vedel, kaj naj bi novega rekel. »Res, za vraga!« je vzkliknil Franco, ki je bil v enakem stanju. Prišel je dolg molk. Končno je rekel Pedraglio: »Torej?« in je vstal.

»Gremo?« je vprašala Luiza.

»In ime?« je vprašal odvetnik. Vsi so obstali. »Kakšno ime?« »Ime novega kraljestva.« Franco je takoj odložil svečo. »Dobro!« je rekel, »ime!« Kakor da se mora ta stvar rešiti, preden gre do spata! Nov pogovor. Piemont? Cisalpino? Gornja Italija? Italija?

Luiza je odložila svečo, in Pedraglio je tudi storil tako,

43

ker drugi niso hoteli iti mimo njegove Italije. Ker pa se je prekanj: preveč zavleklo, je spet vzel svečo in tekla proč ter vpil: »Italija, Italija, Italija, Italija!« ne da bi poslušal opozorila ostalih, ki so šli za njim po prstih. Še enkrat so se vsi ustavili pod stopnicami, po katerih bi morala Pedraglio in odvetnik spat, ter si želeli lahko noč. Luiza je stopila v spalnico, Franco pa je še počakal, da bi videl prijatelja, kako bosta odšla. »Hoj!« je zaklical nenadoma. Hotel je govoriti z njima kar od spodaj, potem pa je mislil, da je boljše, če se jima približa. »In če izgubimo?« je zašepetal.

Odvetnik se je zadovoljil z zaničljivim »oh!«, Pedraglio pa se je obrnil in kakor hijena zagrabil Franco za vrat. Med smehom sta se borila na stopnicah in si potem rekla zbogom. Pedraglio je stekel navzgor, Franco pa z naglimi koraki navzdol.

Zena ga je čakala sredi sobe in se ozirala k vratom. Ko je videla, da je vstopil, mu je šla resno nasproti ter ga tesno objela. In ko se je po nekaj trenutkih hotel nežno izviti iz njenega objema, ga je molče vnovič še tesneje objela.

Tedaj jo je Franco razumel. Prav tako ga je zdaj objela, kakor ga je prej navdušno poljubila, ko so govorili, da bodo šli vsi v vojno. Stisnil je njeni senci z rokami, jo poljubljal na lase ter nežno rekel: »Draga, pomisli, kako velika stvar bo ta Italija!« »O, da!« je rekla. Dvignila je obraz k moževemu obrazu in mu ponudila ustnice. Ni jokala, toda oči so ji bile nekam vlažne. Ti pogledi, ti poljubi tega strastnega in ponosnega bitja, so bili vredni nekaj let življenja. Nikdar ni bila v svoji neznosti do njega tako vdana!

»Tedaj,« je rekla, »ne bomo več v Valsoldi. Ti se boš moral udejstvovati kot državljani, kaj ne?«

»Da, da, gotovo!«

Z veliko vnemo sta se začela pogovarjati o tem, kaj bodo storili po vojni, kakor bi hotela odgnati misel na strašno možnost. Luiza si je razpletala lase in stopila k postelji, da pogleda Marijo. Otrok se je morda malo prej zbudil in vtaknil

prstek v usta. Prst mu je potem, ko je spet zaspal, počasi zlezal ven. Zdaj je spal z odprtimi usti in s prstom na bradi.

»Pridi, Franco,« je rekla Luiza. Oba sta se sklonila nad posteljo. Marijin obrazek je bil nebeško nežen.

Mož in žena sta stala in jo molče gledala. Potem sta se gagnjena vzravnila in nista več nadaljevala pogovora.

Ko sta bila v postelji in ugasnila luč, je zašepetala Luiza nad moževimi usti:

»Če bo prišel tisti dan, boš ti šel; šla bom pa tudi jaz.«

In ni pustila, da bi odgovoril.

III. poglavje.

Z rokavicami.

Da bi bila burka polna, je očital Pasotti ženi, da je povedala gospodu Giacomu besede dona Giuseppeja o primernosti tega zakona. Ubogi gluhi ženi se je zdelo, da je padla z oblakov. Ni vedela ne o pogovoru, ne o zakonu. Ugovarjala je, da je to obrekovanje, rotila moža, naj nikar ne verjame, ter je bila vsa obupana, ker je kontrolor vztrajal pri sumničenju.

Hudobni človek si je pripravljaval prav poseben užitek. Hotel je reči gospodu Giacomu in donu Giuseppeju, da hoče njegova žena svoj greh popraviti ter skloniti mir. Hotel je naplesti tako, da bi se vsi sešli v njegovi hiši, on pa bi bil zadaj za vrati prisostvoval sijajnemu prizoru, ki bi nastal med razjarjenim gospodom Giacomom, prestrašenim donom Giuseppejem ter razžaloščenim in gluho Barbboro. Toda načrt se mu je ponesrečil, ker žena ni imela obstanke ter je stekla v »palačo«, da bi se opravičila.

Našla je dona Giuseppeja in Marijo izredno razburjena. Doleta jima je velika stvar, ki jo je Marija hotela povedati, don Giuseppe pa ni pustil. Končno je gospodar odnehal in dovolil, če Marija ne bo kričala, temveč dopovedovala z znamenji. Ko pa tudi tega pogoja ni hotela izpolniti, je naravnost vzrotil in dekla je odjenjala.